

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ครั้งนี้ สรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. วิธีการดำเนินการวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผลการวิจัย
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยรวม และ รายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับระดับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งโดยรวม และรายด้าน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันทั้งโดยรวม และรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน ของผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยมีกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 671 คน จากจำนวน 110 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริหาร และครูผู้สอน จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จำนวน 242 คน คัดเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิของผู้บริหาร และครูผู้สอน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารใช้แบบ เจาจงตามความต้องการของการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน จำนวน 110 คน และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนใช้แบบการสุ่มอย่างง่ายจากครู ทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็กจากทุกโรงเรียน ให้ได้จำนวน 132 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 242 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและเป็นฉบับ ที่สมบูรณ์ 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นได้จัดทำหมวดหมู่ ของแบบสอบถามตามตัวแปร ตำแหน่งหน้าที่ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ที่กำหนดไว้ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โปรแกรม สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพ การนิเทศภายใน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนต่อ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตาม 4 ด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า ของลิเคิร์ต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามสภาพการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน แบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพ ส่วนตัวผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 1 รายการ คือ ตำแหน่งหน้าที่ ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครูผู้สอนต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวน นักเรียนไม่เกิน 120 คน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน จำนวน 58 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.9754

สรุปผล

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน โดยแยกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55
2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมของความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำต่อกันและกัน การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล และดึงศักยภาพออกมาใช้ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และ การสร้างเสริมประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ดำเนินอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศ และวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

2.1 ผู้บริหาร มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมของความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำต่อกันและกัน การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็น

กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาวิชาชีพ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและดึงศักยภาพออกมาใช้ และ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศ และวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์

2.2 ครูผู้สอน มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมของความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ต่อกันและกัน การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและดึงศักยภาพออกมาใช้ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศ และวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์

3. เปรียบเทียบการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ทั้งโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามี การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศและวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมของความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำต่อกันและกัน และ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและดึงศักยภาพออกมาใช้ มากกว่าครูผู้สอนทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ทั้งโดยรวม มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการเสริมสร้างประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในเป็นการจัดทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบันครบทุกด้านนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำ สารสนเทศ กำหนดปัญหา ความต้องการ การระดมสมองสร้างทางเลือกที่ดี เลือกทางเลือก ที่เหมาะสมมีโอกาสดีประสบความสำเร็จ เลือกยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่ดี การกำหนดกิจกรรม ที่จะส่งเสริม สนับสนุน อย่างหลากหลาย ทุกคนมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ มีการกำหนด จุดเด่น จุดด้อยของบุคลากร มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการลดช่องว่างในการปฏิบัติงาน เป็นตัวเชื่อมประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นกระบวนการกระตุ้น ชักจูง ช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามภารกิจหลัก ต่อการสอน การสร้างเสริมให้ครู มีความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อแบ่งเบาภาระงานด้านการนิเทศ ภายใน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับงานนิเทศภายใน การสร้างเครือข่าย งานนิเทศภายใน ด้วยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้นทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน จึงตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้อง กับนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดให้พัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนอย่างถาวร เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเองทำให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความตระหนักมองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการนิเทศภายในจนสามารถเพิ่มพูนทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิด ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ได้กำหนดภารกิจ การตรวจราชการเป็นกลไกในการนิเทศการศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีความอิสระ คล่องตัวสามารถบริหารจัดการภายในโรงเรียนได้สะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ งานนิเทศ การศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้ โรงเรียนในสังกัดได้รับการนิเทศ และการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ให้ปฏิบัติการณ์นิเทศเต็มศักยภาพ มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกระยะ ซึ่งเกิดจาก การปฏิบัติงานอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศในโรงเรียน ขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรสวัสดิ์ แก้วคำหาญ (2548 : 100 - 110) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตามสถานภาพของผู้บริหาร และครูผู้สอน มีระดับความคิดที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ คีฤทธิ วงศ์อารีย์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา อย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ครูผู้ให้การนิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ โดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่ามีการปฏิบัติงานตาม กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ บึงมูม (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงาน ตามมาตรฐานการนิเทศภายใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรโดยส่วนรวม และครู วิชาการเห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หนองบัวลำภู ได้ดำเนินการตามมาตรฐานการนิเทศภายในทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิจิต ชูราษฎร์ (2546 : 97 - 98) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติการนิเทศ ภายในของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังบูรพา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังบูรพา จังหวัดร้อยเอ็ด มีการปฏิบัติงานนิเทศภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน และอยู่ใน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูลี ฝลว่า (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนของครูผู้สอน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผลการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน ประถมศึกษาตามทัศนของครูผู้สอน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ มงคล ทินาววัฒน์ (2545 : 98-99) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองหนองคาย พบว่า โดยภาพรวม ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงาน นิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการวิเคราะห์การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศในโรงเรียน ขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ของผู้บริหาร และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

2.1 การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในที่ผู้บริหารและครูผู้สอน

ได้ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกิจกรรมของความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ต่อกันและกัน การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาวิชาชีพครู การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลและดึงเอาศักยภาพออกมาใช้ ทั้งนี้เพราะว่าการนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ จากบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง พัฒนาการทำงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมีขั้นตอนที่ชัดเจนเป็นระบบเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และมีการมอบหมายงานในการดำเนินการที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ความต้องการตามศักยภาพของบุคลากรทุกคน เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูโดยอาศัยการพัฒนางานที่เกิดจากการนิเทศภายในจึงทำให้การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไกรสวัสดิ์ แก้วคำหาญ (2548 : 111 - 117) พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กิจกฤทธิ วงศ์อารีย์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้ให้การนิเทศและครูผู้รับการนิเทศโดยรวมและจำแนกตามสถานภาพ เห็นว่า มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2.2 การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นระบบ มีข้อมูลสารสนเทศ และวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู พบว่า ผู้บริหารมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ โรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้นเรียน จึงทำให้ผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับครูหลายด้านมีโอกาสรับข้อมูล ศึกษาข้อมูลสารสนเทศมากกว่าครูผู้สอน ขณะเดียวกันก็เป็นฝ่ายวางแผน และกำหนดยุทธศาสตร์นำสู่การปฏิบัติ จึงทำให้การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่สอนประจำชั้น โอกาสที่จะรับรู้ข้อมูลสารสนเทศในทุกเรื่อง และร่วมวางแผนดำเนินงานในทุกเรื่องค่อนข้างน้อย จึงทำให้การพัฒนาวิชาชีพ โดยอาศัยระบบข้อมูลสารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติ ผลว่า (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระดับปานกลาง

ภายในโรงเรียนสูงกว่าครูผู้สอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับคึกฤทธิ์ วงศ์อารีย์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศเห็นว่ามี การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า การสร้างเสริมประสิทธิภาพการนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศและวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นว่า การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กด้านการสร้างเสริมประสิทธิภาพการนิเทศภายในที่เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมีข้อมูลสารสนเทศและวางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ ส่วนนี้ยังคงมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยี สมัยใหม่อินเทอร์เน็ต มาเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน ดังนั้นโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต มาสร้างเครือข่ายทางการนิเทศภายในแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการอบรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในให้กับโรงเรียน เพื่อให้การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผลการวิจัย พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน แสดงว่า ความคิดเห็นทั้งสองฝ่ายยังไม่สอดคล้องกัน ตามความหมายของคำว่านิเทศภายใน จึงควรศึกษาหาวิธีการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันจึงจะสามารถดำเนินการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในได้อย่างสม่ำเสมอ โดยวิธีการอย่างหลากหลายที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมควบคุม กำกับติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาระดับปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน เพื่อทราบปัญหาโดยภาพรวม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเสริมสร้างประสิทธิภาพ การนิเทศภายใน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อจะได้ทราบว่า การเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนหรือไม่

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายใน เพื่อสามารถควบคุม กำกับปัจจัย อันจะเป็นผลดีต่อการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็กอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY